

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Når tingene går op en højere enhed med gevinst på bundlinjen

SEGES har i 2020 sat spot på forpagtning. Der er arbejdet med praksis for indgåelse af aftaler, opdatering af kontraktudkast og udvikling af et værktøj, der kan hjælpe med at finde frem til en balanceret pris på forpagtning/bortforpagtning.

En del af processen med udvikling af dette værktøj har været afprøvning hos to landmænd i Himmerland. Afprøvningen har været lærerig og givet værdifuld input til tilpasning af værktøjet – og besøgene har også været et skoleeksempel på, hvordan samarbejde kan skabe synergi.

Den ene af de to landmænd er smågrisproducent på en nyerhvervet ejendom med sohold. Til ejendommen hører knap 100 ha jord, der giver mulighed for dyrkning af foderkorn til grisene og anvendelse af husdyrgødningen. Der hørte ikke maskiner med til ejendommen ved overtagelsen.

Den anden landmand, der er nabo til smågriseproducenten, er økologisk mælkeproducent med behov for foder til sine køer. Mælkeproducenten anvender maskinstation til pasning af markbruget, både til dyrkning af grovfoder og kornafgrøder.

Smågriseproducenten så en udfordring i dyrkningen af de 100 ha., bl.a. fordi det ville kræve indkøb af en del maskiner og udstyr. Samtidig erkendte han, at det kan være svært at fremstille kornafgrøder til en pris, der er væsentligt lavere end prisen i foderstoffet. Tid, ressourcer og evner ville være bedre anvendt til optimering af smågriseproduktionen.

Den økologiske landmand købte, i mangel af jord til dyrkning af egne kornprodukter mm., relativt dyrt økologisk proteinfoder hos foderstofforretningen, og så gerne en mulighed for selv at dyrke foderet. Samtidig er Himmerland et husdyrtæt område med muligheder for at få gode priser på pasning af markerne via en lang række maskinstationer. Dette havde han allerede erfaret med sin grovfoderproduktion.

Der var således lagt op til et godt match mellem de to landmænd via en bortforpagtning af de 100 ha fra smågriseproducenten til den økologiske mælkeproducent. Spørgsmålet var blot, hvilken pris forpagtningen skulle have, således forpagter og bortforpagter fandt aftalen holdbar. Ved hjælp af værktøjet fra SEGES og diskussionerne hen over bordet er de oprindelige økonomiske kalkuler fra de to landmænd testet af, og der var enighed om relativt få, men ikke ubetydelige ændringer. I hovedtræk var begge landmænds kalkuler dog fornuftige og dannede et solidt beslutningsgrundlag.

Beregningerne viser et samlet indtjeningspotentiale på omkring 2.500 - 3.000 kr. pr. ha. Dette er primært muligt i kraft af, at den økologiske mælkeproducent kan fremstille sit proteinfoder til en del under købsprisen hos foderstofforretningen. Det muliggøres bl.a. af gode priser for pasning af markerne. En sidegevinst er desuden, at smågriseproducenten ikke skal bekymre sig om markarbejde og indkøb af maskiner og udstyr. Da det samtidig er lykkedes de to landmænd at aftale en forpagtningspris, der stort set deler den beregnede gevinst ligeligt imellem dem, er løsningen med forpagtningen en ren win-win. Begge landmænd får forbedret bundlinjen med 130.000 kr. - 140.000 kr. hvert år under gældende forudsætninger.

Løsningsmuligheder som disse hænger ikke på træerne, men mindre kan også gøre det. De viser, at samarbejde, også på andre områder, kan være vejen frem til en bedre bundlinje.